

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 2 червня 2023 р. № 496-р
Київ

Про затвердження Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року

1. Затвердити Державну цільову соціальну програму протидії торгівлі людьми на період до 2025 року, що додається.

2. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям (військовим адміністраціям) у тримісячний строк розробити та подати відповідним радам для затвердження регіональні програми протидії торгівлі людьми.

3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, обласним, Київській міській державним адміністраціям (військовим адміністраціям) подавати щопівроку до 20-го числа місяця, що настає за звітним періодом, Міністерству соціальної політики інформацію про стан виконання Програми, затвердженої цим розпорядженням, для її узагальнення та подання до 1 березня Кабінету Міністрів України та Міністерству економіки.

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

Інд. 80

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 2 червня 2023 р. № 496-р

ДЕРЖАВНА ЦІЛЬОВА СОЦІАЛЬНА ПРОГРАМА проти торгівлі людьми на період до 2025 року

Мета Програми

Метою Програми є удосконалення механізму запобігання торгівлі людьми, підвищення ефективності виявлення осіб, які вчиняють злочини, пов'язані з торгівлею людьми, а також забезпечення захисту прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та надання їм допомоги.

Шляхи і способи розв'язання проблеми

Сучасні виклики та загрози у сфері протидії торгівлі людьми потребують мобілізації різноманітних ресурсів, налагодження міжвідомчої взаємодії, розвитку національних та транснаціональних механізмів співпраці представників влади та інститутів громадянського суспільства.

Внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, розпочатої у 2014 р., та повномасштабного вторгнення на територію України 24 лютого 2022 р. зросла кількість злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми, на території України.

Масове переміщення громадян з тимчасово окупованих територій та територій, на яких тривають бойові дії, пошук нового місця проживання, роботи, високий рівень конкуренції на ринку праці призвели до підвищення рівня уразливості громадян і виникнення ризику потрапляння в ситуацію, пов'язану з торгівлею людьми.

Серйозним викликом у сфері протидії торгівлі людьми не лише в Україні, а в усьому світі, стала пандемія гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, оскільки з нею пов'язана втрата доходів через вимушене перебування вдома, соціальних контактів, закритість кордонів, страх за власне здоров'я та здоров'я близьких.

За інформацією Управління ООН з наркотиків та злочинності, в період пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, активізувалася злочинна діяльність, пов'язана з торгівлею людьми, а також збільшилася кількість випадків експлуатації дітей.

Майже кожна країна світу є країною походження, транзиту або призначення для постраждалих від торгівлі людьми осіб. Зокрема, за даними ООН, постраждали від торгівлі людьми особи з принаймні 127 країн експлуатувались у 137 державах світу.

У країнах Європи понад 140000 осіб потрапляють у ситуації, пов'язані з насильством та сексуальною експлуатацією, кожна сьому постраждалу від торгівлі людьми особу використовували для зайняття проституцією.

За даними Представництва Міжнародної організації з міграції (МОМ) - Агентства ООН з питань міграції в Україні, за 30 років від торгівлі людьми постраждали 300 тис. осіб.

Повномасштабне вторгнення Російської Федерації на територію України у лютому 2022 р. спричинило найбільшу міграційну кризу в Європі з часів Другої світової війни.

Група експертів Ради Європи з питань протидії торгівлі людьми (ГРЕТА) 4 травня 2022 р. опублікувала Рекомендації щодо усунення ризиків торгівлі людьми у зв'язку з війною в Україні та гуманітарною кризою. У Рекомендаціях зазначено, що понад 5 мільйонів осіб були змушені залишити Україну в перші два місяці війни, шукаючи притулку в сусідніх країнах та в усій Європі (за оцінками Державної прикордонної служби, 90 відсотків з них - жінки та діти). Крім того, понад 7 мільйонів осіб стали внутрішньо переміщеними.

Таке безпрецедентне переміщення осіб є неабияким викликом для державних установ та громадських організацій, зокрема у країнах, що межують з Україною. Організації громадянського суспільства, спеціалізовані неурядові організації та журналісти почали повідомляти про підозрілі випадки торгівлі людьми серед населення, яке виїжджає з України.

Крім того, все ще існує проблема ускладненого доступу осіб, які постраждали від торгівлі людьми, до допомоги, оскільки органи місцевого самоврядування не наділені повноваженнями приймати заяви щодо встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми.

Також потребують врегулювання питання надання безоплатної вторинної правової допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми, а також питання запобігання торгівлі людьми серед осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, осіб, які є учасниками процесу сурогатного материнства, та інших осіб вразливих категорій.

Можливі два варіанти розв'язання зазначених проблем.

Перший варіант полягає у застосуванні органами державної влади та органами місцевого самоврядування різних підходів до розв'язання проблеми торгівлі людьми. Такий варіант є неефективним, оскільки його реалізація не забезпечить своєчасне запобігання та виявлення злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми, надання повної та всебічної допомоги (підтримки) особам, які постраждали від торгівлі людьми, зокрема внаслідок відсутності належного рівня взаємодії між органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Другий, оптимальний варіант передбачає застосування комплексного підходу до розв'язання проблеми торгівлі людьми, який полягає у запровадженні єдиної політики з протидії торгівлі людьми на центральному та місцевому рівні у співпраці органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських і міжнародних об'єднань тощо, а також у поєднанні таких довгострокових та поточних завдань, як запобігання торгівлі людьми; переслідування осіб, які вчиняють злочини, пов'язані з торгівлею людьми; захист осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та надання їм допомоги; зміцнення партнерства

між відповідними урядовими інституціями, громадянським суспільством і бізнесом; підвищення рівня поінформованості населення з питань протидії торгівлі людьми. Такий варіант розв'язання проблеми ґрунтується на принципах взаємодії, співпраці, дотримання прав і свобод людини, на дієвому та відповідальному підході до здійснення заходів Програми.

Виконання пріоритетних завдань, визначених цією Програмою, здійснюється шляхом:

внесення змін до Законів України “Про протидію торгівлі людьми”, “Про місцеве самоврядування в Україні” з метою визначення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері протидії торгівлі людьми, Закону України “Про безоплатну правову допомогу” в частині віднесення осіб, які постраждали від торгівлі людьми, до суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу;

внесення змін до законодавства з метою забезпечення прав громадян України, які постраждали від торгівлі людьми та тимчасово перебувають за кордоном і на яких поширюється юрисдикція інших держав;

внесення змін до Закону України “Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк” в частині покращення соціального патронажу осіб, які відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, з метою запобігання потраплянню в ситуації, пов'язані з торгівлею людьми, та/або залученню до таких ситуацій;

проведення аналізу та розроблення у разі потреби проектів нормативно-правових актів з урахуванням умов воєнного стану, зокрема щодо забезпечення відповідними проїзними документами евакуйованих за кордон дітей;

розроблення порядку інформування та взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, з метою надання міжнародно-правового захисту та допомоги громадянам України, які постраждали від торгівлі людьми та тимчасово перебувають за кордоном і на яких поширюється юрисдикція інших держав;

моніторингу дотримання законодавства про працю та запобігання випадкам торгівлі людьми з метою трудової експлуатації;

врегулювання питання правового захисту учасників процесу сурогатного материнства, а також розроблення методичних рекомендацій щодо надання медичної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми;

затвердження методичних рекомендацій для органів місцевого самоврядування, батьків дітей, вихователів та надавачів соціальних послуг щодо виявлення осіб, які постраждали від торгівлі людьми, зокрема серед дітей, осіб без громадянства та внутрішньо переміщених осіб, з метою запобігання експлуатації дорослих та дітей через Інтернет;

удосконалення процедури встановлення статусу особи, яка постраждала від торгівлі людьми, шляхом створення можливості подання в електронному вигляді документів;

посилення інституційної спроможності працівників соціальних служб, Національної поліції, органів прокуратури, Державної прикордонної служби з питань протидії торгівлі людьми та надання допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми;

проведення спеціалізованих навчань з питань протидії торгівлі людьми, а також забезпечення відповідними методичними матеріалами працівників консульських установ та дипломатичних представництв України за кордоном;

розроблення дистанційного навчального спецкурсу для волонтерів з метою підвищення їх обізнаності щодо торгівлі людьми в умовах військової агресії;

покращення міжвідомчої взаємодії та співпраці суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, для забезпечення надійного і швидкого обміну інформацією з метою своєчасного виявлення злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми, або запобігання їм та проведення аналізу поточної ситуації (кількість виявлених, попереджених злочинів, притягнення осіб до відповідальності; кількість осіб, яким повідомлено про підозру у вчиненні злочину, тощо);

вивчення питання запровадження посади незалежного доповідача з питань протидії торгівлі людьми з метою моніторингу діяльності органів та установ, які працюють у цій сфері (за рекомендаціями Групи експертів Ради Європи з питань протидії торгівлі людьми (ГРЕТА));

проведення спеціалізованих навчань суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, зокрема державних службовців місцевих держадміністрацій, посадових осіб місцевого самоврядування;

забезпечення співпраці з ГРЕТА, Посольством США щодо підготовки та виконання рекомендацій Державного департаменту США про стан протидії торгівлі людьми в Україні;

налагодження дієвої співпраці з міжнародними державними та громадськими організаціями, зокрема у некримінальній сфері, та вивчення досвіду інших країн щодо протидії торгівлі людьми, у тому числі щодо ідентифікації осіб, які постраждали від торгівлі людьми, зокрема були використані у збройному конфлікті;

проведення інформаційно-просвітницької роботи (інформаційних кампаній, опитувань) із залученням громадських об'єднань, засобів масової інформації, а також суб'єктів взаємодії, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, з використанням сучасних каналів комунікації для підвищення рівня усвідомлення проблеми торгівлі людьми, рівня поінформованості населення, сприяння самоідентифікації осіб, які постраждали від торгівлі людьми;

проведення інформаційно-просвітницької роботи із залученням громадських об'єднань, спеціалізованих товариств, засобів масової інформації, а також суб'єктів взаємодії, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, з використанням сучасних каналів комунікації серед осіб з інвалідністю для підвищення рівня поінформованості та усвідомлення проблеми торгівлі людьми, сприяння самоідентифікації таких осіб, які ймовірно постраждали від торгівлі людьми;

проведення освітніх заходів із запобігання випадкам торгівлі людьми, включення до програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників спецкурсів з питань запобігання та профілактики торгівлі людьми;

проведення заходів щодо запобігання потраплянню в ситуації, пов'язані з торгівлею людьми, для підлітків у закладах освіти/дитячих закладах оздоровлення та відпочинку;

включення теми з питань протидії торгівлі людьми до серіалу “Онлайн-безпека дітей” в межах національної онлайн-платформи з цифрової грамотності;

розповсюдження інформаційних матеріалів серед українських біженців за кордоном з метою протидії торгівлі людьми та ведення чат-бота для пошуку інформації про способи убезпечення від торгівлі людьми;

виявлення та розкриття злочинів, пов’язаних з торгівлею людьми;

розроблення та затвердження стандартних процедур з реагування та розслідування випадків торгівлі людьми;

посилення прикордонного контролю для запобігання торгівлі людьми, зокрема контролю за перебуванням та поверненням з-за кордону дітей;

налагодження взаємодії органів Національної поліції та міжнародних і громадських організацій у сфері протидії торгівлі людьми;

популяризації “гарячої” телефонної лінії 1547 з питань протидії торгівлі людьми, домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей;

використання ресурсів електронного урядування, онлайн-платформ, цифрових інструментів для інтеграції зусиль центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, міжнародних об’єднань, інститутів громадянського суспільства для запобігання збільшенню кількості правопорушень у сфері торгівлі людьми;

надання дієвої допомоги та послуг особам, які постраждали від торгівлі людьми, з урахуванням їх потреб, у тому числі надання безоплатної допомоги, передбаченої Законами України “Про протидію торгівлі людьми”, “Про безоплатну правову допомогу”, та спеціалізованих послуг, зокрема з надання тимчасового притулку;

здійснення контролю за евакуйованими дітьми, які переміщені за кордон у складі інституційних закладів, з метою їх належного консульського обліку та моніторингу дотримання і захисту їх прав;

удосконалення системи ідентифікації осіб, які постраждали від торгівлі людьми, системи захисту постраждалих та свідків злочину;

здійснення контролю з метою недопущення використання дитячої праці, зокрема залучення дітей до ведення воєнних (бойових) дій;

запровадження механізму відшкодування надавачу соціальних послуг вартості наданих ним соціальних послуг шляхом соціального замовлення;

проведення моніторингу ефективності здійснення заходів, спрямованих на протидію торгівлі людьми, з урахуванням нових викликів, що виникають у цій сфері;

удосконалення системи збору даних про осіб, які постраждали від торгівлі людьми, шляхом розроблення та затвердження форм звітності з розподілом за віком, статтю, видами експлуатації, іншими показниками;

проведення галузевих і міжгалузевих досліджень щодо причин і умов торгівлі людьми, а також щодо впливу війни на ситуацію, пов’язану з торгівлею людьми в Україні.

Виконання Програми передбачає здійснення комплексу експертно-аналітичних, організаційних заходів, а також заходів з оцінювання із застосуванням принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Прогнозні обсяги та джерела фінансування Програми наведено в [додатку 1](#).

Завдання і заходи

Завдання і заходи з виконання Програми, спрямовані на розв'язання проблем та досягнення мети Програми, наведено в [додатку 2](#).

Заходи здійснюються відповідними головними розпорядниками бюджетних коштів, до реалізації яких можуть залучатися міжнародні організації та громадські об'єднання.

Очікувані результати, ефективність Програми

Виконання Програми дасть змогу:

удосконалити нормативно-правову базу у сфері протидії торгівлі людьми;

посилити взаємодію і співпрацю суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, зокрема соціальних служб і органів Національної поліції, міжнародних організацій та громадських об'єднань, з питань протидії торгівлі людьми з метою забезпечення надійного і швидкого обміну інформацією між ними;

підвищити рівень професійної компетенції більше ніж 13000 державних службовців місцевих держадміністрацій та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері протидії торгівлі людьми;

знизити рівень вразливості громадян України до потрапляння в ситуацію, пов'язану з торгівлею людьми, та збільшити кількість самоідентифікованих осіб, які постраждали від торгівлі людьми, через охоплення інформаційними кампаніями понад 2 мільйонів осіб з різних демографічних та соціальних груп населення;

збільшити кількість осіб, які скористалися всіма видами безоплатної допомоги та спеціалізованими послугами;

впровадити систему збору даних про осіб, які постраждали від торгівлі людьми, відповідно до [Закону України](#) “Про захист персональних даних”;

посилити прикордонний контроль для запобігання торгівлі людьми;

здійснювати належне реагування на факти торгівлі людьми (документування та належне розслідування кримінальних проваджень) та підвищити рівень виявлення та розкриття злочинів, пов'язаних з торгівлею людьми.

Оцінювання стану виконання Програми проводиться Мінсоцполітики у співпраці з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, закладами вищої освіти, науковими установами, інститутами громадянського суспільства, міжнародними організаціями на основі розробленої Мінсоцполітики методики оцінювання ефективності виконання Програми.

Результати виконання Програми обговорюватимуться на засіданнях Міжвідомчої ради з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству і протидії торгівлі людьми, міжвідомчих робочих груп з питань протидії торгівлі людьми за участю центральних та місцевих органів виконавчої влади, міжнародних організацій та громадських об'єднань.

Моніторинг та оцінювання ефективності виконання Програми проводитимуться щороку за результатами її виконання і ґрунтуватимуться на позиції України у міжнародних рейтингах.

Під час оцінювання результатів виконання Програми можуть враховуватися адміністративні дані, статистична інформація, результати соціологічних досліджень, опитувань громадської думки, моніторингу реалізації [Закону України](#) “Про протидію торгівлі людьми”, що були проведені органами державної влади, органами місцевого самоврядування, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, інститутами громадянського суспільства, міжнародними організаціями.

У разі потреби здійснюється перегляд запланованої діяльності, пошук і впровадження більш ефективних способів розв'язання проблеми.

Очікувані результати виконання Програми наведено в [додатку 3](#).

Обсяги та джерела фінансування

Видатки на виконання Програми здійснюватимуться за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших не заборонених законодавством джерел.

Орієнтовний обсяг фінансування Програми становить 10124,1 тис. гривень, у тому числі 2953,1 тис. гривень - за рахунок коштів державного бюджету, 5843 тис. гривень - за рахунок коштів місцевих бюджетів, 1328 тис. гривень - за рахунок інших джерел.

Обсяг видатків, необхідних для виконання Програми, визначається щороку з урахуванням можливостей державного та місцевих бюджетів під час формування їх показників.

ПАСПОРТ

Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року

1. Концепція Програми схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 липня 2021 р. № 800 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 58, ст. 3645).

2. Програма затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 червня 2023 р. № 496-р.

3. Державний замовник - Мінсоцполітики.

4. Керівник Програми - Міністр соціальної політики.

5. Виконавці заходів Програми - Мінсоцполітики, Нацсоцслужба, МВС, Національна поліція, МОН, МОЗ, МЗС, Мін'юст, Мінцифри, Міноборони, Мінекономіки, Мінінфраструктури, МКІП, ДМС, Держпраці, Адміністрація Держприкордонслужби, Державний центр зайнятості (за згодою), НАДС, Національна академія наук (за згодою), Національна школа суддів (за згодою), Офіс Генерального прокурора (за згодою), обласні, Київська міська держадміністрації (військові адміністрації) та органи місцевого самоврядування (за згодою).

6. Строк виконання - 2023-2025 роки.

7. Прогнозні обсяги та джерела фінансування

Джерела фінансування	Обсяг фінансування, тис. гривень	У тому числі за роками		
		2023	2024	2025
Державний бюджет	2 953,1	970,1	1 018	965
Місцеві бюджети	5 843	1 914	1 879	2 050
Джерела міжнародних організацій та громадських об'єднань	1 328	400	509	419
Усього	10 124,1	3 284,1	3 406	3 434

Додаток 2
до Програми

ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ
з виконання Державної цільової соціальної програми протидії
торгівлі людьми на період до 2025 року

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ
виконання Державної цільової соціальної програми
протидії торгівлі людьми на період до 2025 року

Найменування завдання	Найменування показників виконання завдання	Одиниця виміру	Значення показників			
			усього	у тому числі за роками		
				2023	2024	2025
1. Удосконалення нормативно-правової бази у сфері протидії торгівлі людьми	кількість прийнятих нормативно-правових актів	одиниць	21	8	7	6
2. Посилення інституційної спроможності, координація політики та зміцнення співпраці суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми	кількість фахівців, які пройшли навчання з питань протидії торгівлі людьми	осіб	13764	4602	4602	4560
3. Посилення міжнародного співробітництва	кількість міжнародних організацій, залучених до співпраці	одиниць	9	3	3	3
4. Запобігання торгівлі людьми, її первинна профілактика	кількість проведених інформаційних кампаній щодо	одиниць	243	81	81	81

	протидії торгівлі людьми						
	чисельність населення, охопленого інформаційними кампаніями	тис. осіб	563	187,5	187,5	188	
	у тому числі жінок	тис. осіб	281,5	93,75	93,75	94	
5. Протидія кримінальним правопорушенням у сфері торгівлі людьми	частка кримінальних проваджень, у яких особам повідомлено про підозру, із загальної кількості відкритих кримінальних проваджень	відсотків	90	80	85	90	
6. Захист осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та надання їм допомоги	частка наданих соціальних послуг відповідно до потреб осіб, які звернулися щодо торгівлі людьми	відсотків	100	100	100	100	
7. Упровадження системи збору даних, обміну інформацією та проведення моніторингу діяльності суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми, стосовно кількості осіб, які постраждали від торгівлі людьми	кількість підготовлених звітів щодо осіб, які постраждали від торгівлі людьми, згрупованих за статтю і віком, видами експлуатації, іншими показниками, та аналітичних довідок	одиниць	6	2	2	2	
	фінансова забезпеченість	відсотків	100	100	100	100	

регіональних
програм протидії
торгівлі людьми за
рахунок
відповідних
місцевих бюджетів

Про затвердження Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2025 року

Розпорядження Кабінету Міністрів України; Програма, Паспорт, Заходи від 02.06.2023 № 496-р

Прийняття від **02.06.2023**

Постійна адреса:

<https://zakon.rada.gov.ua/go/496-2023-%D1%80>

Законодавство України
станом на 08.04.2024

чинний

496-2023-г

Документи та файли

- Сигнальний документ — [f526527n112.docx](#) від 07.06.23 16:55, 86 кб

Публікації документа

- Урядовий кур'єр від 09.06.2023 — № 115
- Офіційний вісник України від 23.06.2023 — 2023 р., № 57, стор. 123, стаття 3224, код акта 118779/2023